

อิทธิพลของพุทธศาสนานิกายเซนที่ปรากฏในวรรณกรรมของ ตี๋ ชี นัท ฮั๋ง

นางสาวพิมพ์ลาพร วงศ์ชินศรี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาวรรณคดีเปรียบเทียบ ภาควิชาวรรณคดีเปรียบเทียบ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2541

ISBN 974-332-364-3

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

THE INFLUENCE OF ZEN BUDDHISM ON THICH NHAT HANH'S LITERARY WORKS

MISS PIMALAPORN WONGCHINSRI

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Comparative Literature

Department of Comparative Literature

Graduate School

Chulalongkorn University

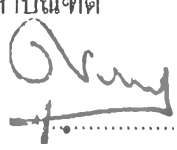
Academic Year 1998

ISBN 974-332-364-3

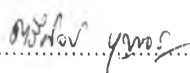
หัวข้อวิทยานิพนธ์   อิทธิพลของพุทธศาสนานิกายเซนที่ปรากฏในวรรณกรรมของ
   ดิช นัท ฮันท์
โดย   นางสาวพิมพ์ลาพร วงศ์ชินศรี
ภาควิชา   วรรณคดีเปรียบเทียบ
อาจารย์ที่ปรึกษา   รองศาสตราจารย์ ดร. อนงค์นาฏ เถกิงวิทย์
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม   รองศาสตราจารย์ ดร. สุวรรณมา สถาอานันท์

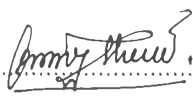

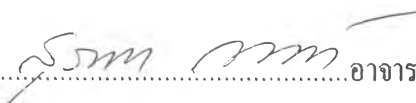
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต

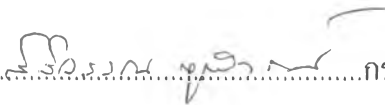
.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ นายแพทย์ สุภาวัฒน์ ชุตินวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ตรีศิลป์ บุญขจร)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. อนงค์นาฏ เถกิงวิทย์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(รองศาสตราจารย์ ดร. สุวรรณมา สถาอานันท์)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร. สิริวรรณ จุฬากรณ์)

พิมพ์ลาพร วงศ์ชินศรี : อิทธิพลของพุทธศาสนานิกายเซนที่ปรากฏในวรรณกรรมของ ดิซ นัท ฮันท์ (The Influence of Zen Buddhism on Thich Nhat Hanh's Literary Works) อ. ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ ดร. อนงค์นาฏ เถลิงวิทย์, อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม : รองศาสตราจารย์ ดร. สุวรรณ สดาอานันท์; 199 หน้า. ISBN 974-332-364-3

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาอิทธิพลของพุทธศาสนานิกายเซนที่มีต่อวรรณกรรมประเภทบันเทิงคดีของ ดิซ นัท ฮันท์ เพื่อวิเคราะห์ว่าแนวคิดและแนวปฏิบัติแห่งพุทธศาสนานิกายเซนเข้ามามีบทบาทต่อกระบวนการสร้างสรรค์วรรณกรรมและส่งผลให้วรรณกรรมของ ดิซ นัท ฮันท์ มีลักษณะเฉพาะตัวเช่นไร

ผลการวิจัยพบว่า ดิซ นัท ฮันท์ ใช้วรรณกรรมเป็นสื่อถ่ายทอดความทุกข์และสถานการณ์ที่เป็นจริงของประชาชนและได้ประยุกต์แนวคิดแนวปฏิบัติแห่งเซนมาเสนอเป็นทางออกของปัญหาเหล่านั้นในวรรณกรรม เมื่อพิจารณาจากลักษณะแก่นความคิดสำคัญซึ่งเป็นปัจจัยที่ทำให้การวางโครงเรื่องแตกต่างกันไปจึงพบว่าสามารถแบ่งวรรณกรรมของ ดิซ นัท ฮันท์ ออกได้เป็น 4 ประเภท คือ 1) วรรณกรรมที่มีแก่นความคิดสำคัญมุ่งสู่ภาวะพ้นทุกข์ของตัวละคร 2) วรรณกรรมที่มีแก่นความคิดสำคัญเน้นเรื่องความสำคัญของสติ 3) วรรณกรรมที่มีแก่นความคิดสำคัญแสดงอานุภาพของความเข้าใจ ความรัก และความเมตตาของตัวละครที่ก้าวสู่ภาวะพ้นทุกข์แล้ว และ4) วรรณกรรมอิงพุทธประวัติซึ่งเป็นวรรณกรรมที่มีแก่นความคิดของวรรณกรรมทั้งสามประเภทรวมอยู่ในเรื่องเดียว

นอกจากนั้นผลการวิจัยยังพบอีกว่า วรรณกรรมทุกประเภทมีลักษณะร่วมกันบางประการคือ 1) ภาพสะท้อนของสงครามเวียดนาม 2) การใช้ภาษาบรรยายภาพธรรมชาติเพื่อแสดงการได้ประจักษ์พุทธภาวะของตัวละคร และ 3) ความสำคัญของรอยยิ้ม

ภาควิชา ..... วรรณคดีเปรียบเทียบ.....
สาขาวิชา ..... วรรณคดีเปรียบเทียบ.....
ปีการศึกษา ..... 2541.....

ลายมือชื่อนิสิต .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

3971226922 : MAJOR Comparative Literature
KEY WORD: Zen Buddhism / Thich Nhat Hanh

PIMALAPORN WONCHINSRI: THE INFLUENCE OF ZEN BUDDHISM ON THICH NHAT HANH'S LITERARY WORKS. THESIS ADVISOR: ASSO. PROF. ANONGNAT THAKOENGVIDH, Ph. D., THESIS COADVISOR: ASST. PROF. SUWANNA SATHA-ANAND, Ph.D., 199 pp. ISBN 974-332-364-3

This thesis is aimed at studying the influence of Zen Buddhism on Thich Nhat Hanh's literary works and to analyze how the ideologies and principles of Zen Buddhism affect the process of literary creation and result in the unique characteristics of Thich Nhat Hanh's literary works.

The study shows that Thich Nhat Hanh uses literature as the medium for conveying sufferings and conditions of people in reality and offers applied Zen ideologies and principles as the way out of those troubles. Considered on the basis of different themes which are factors influencing the variety of plots, Thich Nhat Hanh's literary works can be divided into four groups——1) those having as theme the main character's quest for cessation of suffering 2) those thematizing the importance of mindfulness 3) those offering the theme of the power of understanding, love, and compassion of the main character who has transcended worldly sufferings and 4) those based on the Buddha's life whose theme is the combination of the three mentioned above.

Furthermore, the research indicates that all of Thich Nhat Hanh's works have three common characteristics: the reflections of the Vietnam War, the use of nature imagery to represent some characters' direct experience of gaining the ultimate truth, and the importance of smiles.

ภาควิชา วรรณคดีเปรียบเทียบ.....
สาขาวิชา วรรณคดีเปรียบเทียบ.....
ปีการศึกษา 2541.....

ลายมือชื่อนิสิต.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

ความสำเร็จในการเขียนวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยซาบซึ้งในพระคุณของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศรีศิลป์ บุญขจร ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ อาจารย์ ดร. สิริวรรณ จุฬารัตน์ รองศาสตราจารย์ ดร. อนงค์นาฏ เถกิงวิทย์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร. สุวรรณ สถาอานันท์ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ซึ่งทุ่มเทกำลังกาย กำลังใจและเวลาอันมีค่า ให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่าง ๆ จนทำให้วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วง

ผู้วิจัยขอระลึกในพระคุณของอาจารย์ ดร. ภัค ศิวาวิภาพร ศาสตราจารย์อุคม อรุณรัตน์ อาจารย์อำนวยการ แรงเพชร และผู้ช่วยศาสตราจารย์สุวรรณา เกรียงไกรเพชร ที่ได้ให้กำลังใจ และข้อคิดเห็นที่มีค่า

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอาจารย์ทวี สว่างปัญญาคุณ ที่ได้ให้คำแนะนำในส่วนที่เป็นภาษาไทย ตำนาน และคุณสุลักษณ์ ศิวรักษ์ ที่ได้กรุณาให้คุณลักดา วิวัฒน์สุระเวช อ่านและให้คำแนะนำต่าง ๆ ที่มีประโยชน์ต่อการทำวิจัยอย่างยิ่ง

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้รับทุนอุดหนุนจากบัณฑิตวิทยาลัย และรองศาสตราจารย์ ดร. อนงค์นาฏ เถกิงวิทย์ ผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้

ท้ายนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณคุณยอดหญิง จิตริขันธ์ คุณศศิพิมล คุณภัทรวรรณ คุณมธุรส กุลจินต์ คุณวิไลพรรณ สุคนธ์ทรัพย์ คุณวิยะดา พรหมจิตต์ คุณจารุอนงค์ เรืองสุวรรณ คุณนลินธร วรานุภาพกุล อาจารย์ถนอมนวล หิรัญเทพ และกัลยาณมิตรทุกคนที่ไม่ได้กล่าวไว้ในที่นี้ ที่คอยให้กำลังใจและช่วยเหลือตลอดมา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ	ช
บทที่	
1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
1.3 สมมติฐานการวิจัย.....	3
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	3
1.5 วิธีดำเนินการวิจัย	4
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
1.7 ข้อตกลงเบื้องต้น	4
2 ดิชนัทธันท์ กับปัจจัยในการสร้างสรรค์วรรณกรรม.....	6
2.1 ธรรมเนียมเซน	6
2.2 ชีวิตประวัติโดยสังเขป.....	15
2.3 เซนในทัศนะของ ดิชนัทธันท์	37
2.3.1 การมองลึกรัฐธรรมนูญที่แท้.....	41
2.3.2 การเจริญสติ.....	42
2.3.2.1 หลักการอิงอาศัยซึ่งกันและกัน	49
2.3.2.2 ความเป็นเช่นนั้นเอง (ตถตา).....	51
2.3.2.3 อัตตา อนัตตา และสุญญตา	51
2.3.3 การได้ประจักษ์ธรรมชาติแห่งพุทธะ	58
3 อิทธิพลของพุทธศาสนิกายเซนที่ปรากฏในวรรณกรรมของ ดิชนัทธันท์.....	65
3.1 วรรณกรรมที่มีแก่นความคิดสำคัญมุ่งสู่ภาวะพ้นทุกข์ของตัวละคร	66
3.1.1 <u>The Ancient Tree</u>	67
3.1.2 <u>A Bouquet of Wildflowers</u>	73

3.1.3	<u>The Stone Boy</u>	82
3.1.4	<u>A Lone Pink Fish</u>	92
3.1.5	<u>Peony Blossoms</u>	102
3.2	วรรณกรรมที่มีแก่นความคิดสำคัญเน้นความสำคัญของสติ	116
3.2.1	<u>The Pine Gate</u>	118
3.2.2	<u>The Giant Pines</u>	122
3.3	วรรณกรรมที่มีแก่นความคิดสำคัญแสดงอานุภาพของความเข้าใจ ความรัก และ ความเมตตา	128
3.3.1	<u>There are Beautiful Eyes</u>	129
3.3.2	<u>The Bodhisattava on the Fragrant Mountain</u>	131
3.3.3	<u>The Moon Bamboo</u>	132
3.3.4	<u>The Path of Return Continues the Journey</u>	136
3.4	วรรณกรรมอิงพุทธประวัติ.....	144
3.5	ลักษณะร่วมในวรรณกรรมของ ดิษ นัท ฮันท์	153
3.5.1	ภาพสะท้อนจากสงครามเวียดนาม	154
3.5.2	การใช้ภาษา	155
3.5.3	ความสำคัญของรอยยิ้ม	157
4	บทสรุปและข้อเสนอแนะ	161
	รายการอ้างอิง.....	166
	บรรณานุกรม	170
	ภาคผนวก.....	173
	ภาคผนวก ก	173
	ภาคผนวก ข	177
	ภาคผนวก ค	182
	ภาคผนวก ง	184
	ภาคผนวก จ	191
	ภาคผนวก ฉ	196
	ภาคผนวก ช	197
	ภาคผนวก ซ	198
	ประวัติผู้วิจัย.....	199